hejmar 41 Payîz 2007

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravayê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Civîna Payîza 2007an

Civîna 41an ya Kurmancî ji 1 heta 7ê çileya 2007an li Vesterosê, Swêd, li dar ket. Beşdar, di vê civînê de li ser peyvên di qewlên Êzîdîyan û stranan de, peyvên êrmenî di kurdî de, li ser peyvên xanî û fûtbolê û herweha hin peyvên kêmnas xebitîn.

Ev hevalên han di civînê de beşdar bûn: Mistefa Aydogan (Mêrdîn), José Bertolino (Parîs), Newzad Hirorî (Dihok), Mehmûd Lewendî (Qerejdax), Emîn Narozî (Batman), Selam Nûman (Qamişlo), Cemal Onursal (Cizîr), Behroz Şucaî (Kotol), Têmûrê Xelîl (Rewan), Reşo Zîlan (Agirî).

Encamên xebata vê civînê di vê hejmara Kurmancî de tên belav kirin.

Peyvên di qewlên Êzîdiyan de

Amadekar: Reşo ZÎLAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
şefiqîn	şafak sökmek, zuhur etmek,	1) pointer (pour l'aurore) ; 2) apparaître, se mettre à exister	1) to break (day), to dawn; 2) to appear, to come to existence
roj ziriqîn; zeriqîn	tan ağarmak	se lever (pour le jour)	to dawn, to break (day)
tifiqîn	oluşmak	être formé, se former	to be formed
sêqal; sîqal	parlatma, perdahlama	1) action de cirer, de polir, cirage 2) lustre, brillant	1) polishing; 2) lustre, gloss
daman	etek	jupe	skirt (of a dress)
dîndar; dîdar	huzura çıkma, görünme	audience, visite	audience, visit
bendî; benî	köle	esclave	slave
virê kirin; verê kirin	yollamak, uğurlamak	accompagner quelqu'un qui s'en va, faire un bout de conduite	to dispatch, to see someone off (on a journey)
xewlexane; xewletxane	inziva yeri	lieu d'isolement, ermitage	isoletad place, hermitage
sinetxane	yezidi mabedi	lieu de prière yézidi	the yezidi house of worship
pêxam; peyam	risalet, mesaj, haber	épitre, message	epistle, message
xas	yezidi inancında haslar tabakası	les personnages importants de la religion yézidie	the elite people of yezidi belief
doj; dojeh	cehennem	enfer	hell
herûher	ilelebet	pour toujours	forever
qelender	kalender	bohémien, derviche errant	bohemian, wandering dervishe
peşîn; peşyan: beşîn/beşîyan	gülümsemek	sourire	to smile
xwedawend; xwedê	tanrı, ilah	dieu	god
avanî; avahî	bina, yapı	bâtiment, édifice	a building, edifice
hincinîn <hincî hincî (pirtî pirtî, çênî çênî) kirin>	ezmek ufaltmak, paramparça etmek	écraser mettre en pièces, émietter	to crush, to bray crumble, tear... to pieces, (make mincemeat of)
nijînîn; jenîn	duvar örmek	bâtir un mur (de briques ou pierres)	build a wall... [of brick (stone)]
serekî	lahza, an	moment, instant	moment, while, instant
zeyînîn; xemlîn	süslemek, bezemek	embellir, décorer parer, orner	to deck, to adorn, to embellısh, to decorate
zendî; zindî	canlı, yaşayan	vivant, en vie, vif	alive, living, lively
keleş	1)yiğit, babayiğit; 2) korsan, pirat	1) héros, brave ; 2) pirate, corsaire	1) brave, hero; 2) prate, corsair
tofan: tayfûn	tufan	déluge	a flood
şêresiwar	yiğit suvari	cavalier émérite, courageux	brave cavalaryman
tivdîr; tevdîr	tetbir, önlem	mesure, disposition	measure, precaution
xendek; xendeq	hendek	fossé, tranchée	ditch, trench
qelaştin; kelaştin	yarmak	fendre, entailler	to cleave, to cut through
vavirîn	ayrılmak	séparer, être séparé	to separate, to sever
vavirandin	ayırmak	séparer (l'un de l'autre)	to part, to separate from one another
têr bijî	çok yaşa!	vive!	long live!
hebandin	1) tapmak; 2) sevmek	1) révérer ; 2) adorer	1) to worship, to reverence; 2) to adore, to idolise
fer	farz	obligation, devoir obligatoire	obligation act, binding duty, worskship obligation
vegêrandin	eski dinine döndürmek	convertir à son ancienne croyances	to convert to his old beliefs
baran dakirin; barandin	yağmur yağdırmak	faire pleuvoir	to make it rain
mûde	yigit, cesur	brave, courageux	brave, courageous
gêran	anlatmak, söylemek	dire conter	to tell
mencelîq; mencenîq	mancinik	catapulte	a catapult
birik: birk	havuz	bassin	pool, pond
gal <bi gal çûn>	kavga, kavga etmek, ağız kavgası yapmak	querelle, bagarre se quereller, combattre	quarrel, fight, brawl to quarrel, to fight
(kanî ; av) der bûn	kaynamak, yerden su çıkmak	jaillir (eau), sourdre	to gush, to spurt (water)
kesirîn	bitkin düşmek	être épuisé, tomber d'épuisement	to be exhausted
kesirî	yorgun argın	fatigué, exténué	exhausted, tired
dilvekir: dilveker	gönül ferahlatici, içaçıcı, sevindirici	agréable, chaleureux	pleasant, heart-warming
renîn: rênan	bakmak	regarder	to look
lê alandin	sarmak, dolamak	enlacer, entourer	to embrace, wrap around, to surround
ho: weha	böyle, şöyle	donc, ainsi	so, thus
înan: anîn, hanîn	getirmek	apporter	to bring
daînan: danîn	koymak,	mettre, poser	to put, to set, to place
çengil: çeng, çepil, çembil	kol	bras	arm
sergerdan: serîlêgeryayî	sergerdan, aylak, şaşkın	troublé, confus, étonné, perplexe	confused, bewildred, perplexed

spartin	teslim etmek	remettre	to hand over, to deliver
xwe negirtin	1) kendine hakim olamamak; 2) beklememek, sabretmemek	1) ne pas arriver à se retenir ; 2) ne pas avoir la patience de, s'impatienter	1) to be unable to control oneself; 2) not to have any patience to be impatient, to have no patience
ber	en, kat	couche,	layer, fold
duber	iki kat, eni iki kat	double largeur	double fold
nexşandin: neqşandin	nakış işlemek, nakşetmek	broder	to embroider
selefxwar	tefeci	usurier	a usurer
morandin	mühürlemek	sceller, tamponner	to stamp, to seal
fetihandin	fethetmek	conquérir	to conquer
sikan: sekan	konak, durak	étape, arrêt	halting place, a stop
rihliber	canlı	créature vivante, vivant	living being, living creature
zergûn	sarışın	blond	blond
qisedar	söyleyen, konuşan, anlatıcı, konuşmacı	conteur, narrateur	storyteller, narrator
alîxêr	ehli hayır, hayır sever	philanthrope	philanthropist
cirîn; ciriyan	cereyan etmek, olmak	se produire, advenir	happen, to occur
şikirandin	şükretmek	remercier, être reconnaissant	to thank, to be gratful
olaq	binek	bête de somme	beast of burden
dang	etek	jupe	skirt
lîn: den	büyük küp	grande jarre	very large earthenware jar
kerbab: kerbav	eşekoğlu eşek	bourricot, fils d'âne	baby donkey, small donkey
qelsebab: qelsebav	soysuz	dégénéré, bon à rien, bâtard	degenerate, good-for-nothing
kurtexulam / qotexulam	yarımyamalak bir hizmetçi	un mauvais serviteur	a bad servant
sîber: sî, sih	gölge	ombre	shadow
sik	çirkin	laid	ugly
simtraş	nalbant bıçağı	râpe (de maréchal-ferrant)	a rasp, a file (for metal)
beropaş	ters	vers l'arrière	backward, reverse
loqloqo	badi badi yürüme	démarche dandinante	waddling
tîqtîqo	kahkaha	éclat de rire	a burst of laughter
deng hilanîn	sesini almak, duymak	entendre	to hear
deng hildan: deng bilind kirin	sesi yükseltmek	élever la voix	to raise one's voice
dengneker	sessiz, sesini çıkarmayan	taciturne, silencieux, tranquille	taciturn, (reticent), silent, quiet
sindirûk	sandık, dolap	armoire	cupboard
merg: mirin	ölüm, ölmek	mort	death
dev, def: ba	yanında	à	to, at, by
mêrdar	yiğ it	brave, vaillant	brave, stouthearted
koş	kucak	giron	fold, bosom (of a formity)
xweşdivî	sevgili, aziz	chéri, bien-aimé	beloved, dear
paştov	arta kalan tohum	reste de graines	seed remnant
revend: koçer	göçer, göçebe	nomade	nomad
nîvek	merkez, orta	centre, milieu	centre, middle
cergreşo: kezebreşo	kahrolası	qu'il soit damné maudit	damn him! damn it!
dêrîn: dan; dayîn	vermek	donner	to give
gurmijîn	alevlenmek	s'enflammer	to blaze, to set alight
gergeh	idare, daire	direction, administration	management, administration
bor	yağız at	cheval bai	bay horse
derz	çatlak	fente, fissure	fissure, slit, split
rewaq	1) revak; 2) önü açık balkon	portique	gateway, gantry
beysûs	ışıltı	lumière, lueur	brightness, light, shining
dêrîn: hebûn	malik olmak	avoir, posséder	to have, to possess
jê efrastin: jê bilind bûn	(…den) yükselmek	s'élever	to rise
kufe	küfe	hotte	large deep basket
perciftin: perçifîn	şişmek	gonfler	to swell, to blow up
hivotin: hevotin: tiraşîn, rende kirin <dar bi hevotinê, mirov bi gotinê têne rê>	yontmak, törpülemek "ağaç yontularak, insan ise konuşularak yola gelir"	tailler, émonder, limer "l'arbre s'apprivoise en le taillant, l'homme en lui parlant"	to cut, hew, carve, prune; "a tree becomes tame when it is pruned, a man when spoken to"

Xanî, mal, navmale

Amadekar: Selam NOUMAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
mal	konut, mesken, yuva	foyer, logement, maison, domicile	home
xanî	ev	maison	house
qat	kat, tabaka	étage	floor
vîlla	villa	villa	villa
xanîk	küçük ev, kulübe, kır evi	cabane, masure	hut, shack
rûxanî	ön cephe, ön yüz, cephe	façade	front, façade
derîyê derve	dış kapı	porte (f) extérieure	outer door
derîyê hewşê	avlu kapısı	porte donnant sur la cour, portail	gate
dergeh	ön kapı, cümle kapısı, büyük dış kapı	entrée principale, porte sur rue	street door, front door
saûna	sauna, fin hamamı	sauna	sauna
hewş	avlu	cour	court, yard
dîwarê hewşê, sûra hewşê	avlu duvarı	mur de clôture d'un jardin	enclosing wall
jêrzemîn, serdav, qebo	bodrum	cave, sous-sol	basement
perçîn	çit, telörgü	haie, clôture	fence
enbar	ambar	grange, dépôt	shed, store
boriya şirikê	yağmur iniş borusu	goutière	gutter
garaj	garaj	garage	garage
sênc, pejan	ekili çalılardan oluşan çit	haie ou clôture d'épineux	hedge
pêlekan, pêlik, derence	merdiven	escalier	stairs, staircase
bixêrî	baca	cheminée	chimney
balkon	balkon	balcon	balcony
kîler	kiler	cellier, cuisine	food store, kitchen
METBEX	**MUTFAK**	**CUISINE**	**1) KITCHEN; 2) COOK**
pakêtkirin, embalaj	ambalaj	emballage, empaquetage	packaging
kîs, torbe, tûrik	poşet, torba	sac, sachet	pouch, bag
folye	rulo	rouleau	roll
folyeya alîmînyûm	aliminyum kağıdı	rouleau de papier d'aluminium	roll of aluminium foil
folyeya naylon	plastik folyo	rouleau de plastique	roll of plastic foil
qutî	kutu	boîte	can, canister, box
kartona hêkan	yumurta kartonu	carton d'œuf	egg carton, egg box
şûşe	şişe	bouteille	bottle
şûşeya plastîk	plastik şişe	bouteille en plastique	plastic bottle

qutîya konserveyan	konserve kutusu	boîte de conserve	tin of food
pakêt	paket	paquet	packet, package
tûb	tüb	tube	tube
fincan	fincan	tasse	cup
firaqşok	bulaşık lavabosu	évier	sink
firin	fırın	four	oven
ocax	ocak	cuisinière	kitchen range, stove
ocaxa gazê	havagazı ocağı	cuisinière à gaz	gas stove, gas range, gas cooker
ocaxa elektrîkê	elektirik ocağı	cuisinière électrique	electric stove or cooker
ocaxa neftê, papor	gazocağı	réchaud à pétrole	kerosene heater
dolab	dolap	armoire	cupboard
sarincok	buzdolabı	réfrigérateur	refrigerator
çavî (ya dolabê/masê)	çekmece	tiroir	drawer
sifregeh, cihê sifrê	yemek odası	salle à manger	dining room
firaqşo	bulaşık makinası	lave-vaisselle	dish washer

SERŞOK	**HAMAM**	**SALLE DE BAIN**	**BATHROOM**
serşok	banyo	salle de bains	bathroom
banyo, cirn	küvet	baignoire	bath, [bath] tub
destavxane, avdestxane, qedemgeh	tuvalet, yüznumara	toilettes	toilet, wc
destşok	lavabo	lavabo	washbasin
dûş	duş	douche	shower
dûş kirin, xwe dûş kirin, av li xwe kirin	duş yapmak (almak)	se doucher	to have a shower, to shower
dûşkirin, xwedûşkirin, avlixwekirin	duş yapma (alma)	prise de douche, action de se doucher	having a shower
ser şûştin, serê xwe şûştin	banyo yapmak	prendre un bain	have (take) a bath
serşûştin, serê xwe şûştin	banyo yapma	baignade, bain	having (taking) a bath
xwe şûştin	yıkanmak	se laver	to wash oneself
xweşûştin	yıkanma	lavage	washing
nûnik, destavok, nûnî, qesrûk	oturak, lazımlık	pot de chambre	chamber pot
cilşo (makîna şûştinê)	çamaşır makinası	machine (f) à laver	washing machine
cilşo	çamaşırcı	blanchisseur, lavandière	laundry
cilşok	çamaşırhane	blanchisserie, laverie	laundry
cilziwaker	kurutma makinesi	sèche linges	clothes drier
neynik	ayna	miroir	mirror
sabûn	sabun	savon	soap
firçe	fırça	brosse	brush
firçeya diranan	diş fırçası	brosse à dents	tooth brush
firçeya solan	ayakkabı fırçası	brosse à reluire	shoe brush
firçeya cilan	elbise fırçası	brosse à habits	clothes brush
firçeya firaqan	bulaşık fırçası	brosse à vaisselle	dish brush
firçeya tiraşê	tıraş fırçası	blaireau	shaving brush
şeh	tarak	peigne	comb
cilêt, gûzan, cûzan	jilet, tıraş bıçağı	lame (f) de rasoir	razor blade
gûzan, cûzan	ustura	rasoir	razor
rihtiraş, mekîneya rihkurkirinê	elektrikli tıraş makinası	rasoir électrique	[electric] razor or shaver
henefî, mûslix	musluk	robinet	tap
marpêç, xortum	hortum	tuyau d'eau (d'arrosage)	hose, pipe
macûna diranan	diş macunu	dentifrice	toothpaste
pêşgîr	havlu	serviette	towel
lûfik	lif	éponge	sponge
kese	kese	gant de toilette	bath glove
şampûan	şampuan	shampooing	shampoo

ODEYA RAZANÊ	**YATAK ODASI**	**CHAMBRE A COUCHER**	**BEDROOM**
odeya razanê	yatak odası	chambre à coucher	bedroom
perde	perde	rideau	curtain
kornîş	korniş	corniche	cornice
text	karyola	lit	bed
dolaba kincan	gardırop	armoire	wardrobe
komedîn	komodin	commode	chest of drawers
doşek, binrax	döşek	matelas	mattress
lihêf, serrax	yorgan	couette, édredon	quilt, duvet
balîf (zemberiş)	yastık	oreiller	pillow
betanî	battaniye	couverture	blanket
çarşef	çarşaf	drap de lit	bed sheet
rû, rûber	yüz	housse	covering, case
şelte	şilte	surmatelas	mattress cover
dergûş, landik	beşik	berceau	crib, cradle
hêlan	salıncak	balançoire	swing
berrik	küçük kilim	petit tapis	rug

ODEYA RÛNIŞTINÊ	**OTURMA ODASI**	**SEJOUR**	**LIVING ROOM**
odeya rûniştinê	oturma odası	salon, séjour	living room
qenepe, dîwan	kanape,	canapé	sofa
taximqenepe	koltuk takımı	ensemble de canapé et fauteuils de salon	set of sofa and armchairs
palkursî	koltuk	fauteuil	armchair, easy chair
xwelîdank	kültablası	cendrier	ashtray
guldank	vazo, saksı	vase	vase
xalîçe, mehfûr	halı	tapis (de laine, de soie)	rug
merş, merşik	kıldan bir kilim türü	tapis de poils	fur rug
tej, tejik	çul	carpette	rough carpet
kulav	keçe	feutre	felt
dolaba pirtûkan, refika pirtûkan	kitaplık	bibliothèque (meuble), étagères	bookcase, bookshelves
refik	raf	étagère, tablette	shelf
telefon	telefon	téléphone	telephone
televizyon	televizyon	télévision	television
kursî	sandalye	chaise	chair
mase	masa	table	table
lampe	lamba	lampe	lamp
luks	lüks lambası	lampe de tempête	storm lantern, pressurized kerosene (white gasoline) lamp with an incandescent mantle
fanos, fener	fener	lanterne	lantern
mûm	mum	bougie	candle
mûmdank	mumluk, şamdan	bougeoir	candlestick

ampûl	ampul	ampoule	bulb
çira	çıra	flambeau, torche	torch (flaming)
fîş	fiş	fiche	plug
pirîz	priz	prise	socket, point
hewakêşî	havalandırma sistemi, vantilasyon	ventilation	ventilation, fun
hewakêş	vantilatör	ventilateur	ventilator
baweşînk	pervane	éventail	fan
sobe	soba	poële	stove
lûleya (borî) sobeyê	soba borusu	tuyau de poële	stovepipe
kalorîfer, sofac, sofaj	kalorifer	chauffage, radiateur	radiator
metbex, aşxane	mutfak	cuisine	kitchen
tifik	ocak	âtre, foyer	fireplace, hearth
tenûr	tandır	four traditionnel en argile	oven consisting of a clay-lined pit or a large, earthen jar buried in the ground
sêl, sêlik	sac	plaque fine de cuisson	sheet used for cooking
çaydan	demlik	théière	teapot
semawer	semaver	samovar	samovar
papor	gaz ocağı	réchaud à pétrole	kerosene stove
sifre	sofra	grand plateau sur lequel est servi le repas	tray (which has a meal laid out on it)
maseya xwarinê	yemek masası	table (de salle à manger)	dining-table

Peyvên di stranan de

Strana Ehmed Begê û Teyar Begê

Amadekar: Emîn NAROZÎ

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
çax	çağ, vakit, zaman	temps, époque	time, age, period
çol	çöl	désert	desert
egîd	yiğit	brave, vaillant	brave, stoutheared
eşîr	1) aşiret, oymak; 2) aşiretin değer yargılarına sahip	1) tribu ; 2) adj. qui adhère aux valeurs tribales	1) tribe; 2) adj. s.o. who observes the tribal traditions
ji ... qerîn	1) vazgeçmek; 2) rahat bırakmak	1) renoncer, laisser tomber ; 2) laisser tranquille	1) to give up; 2) leave someone in peace
kumişîn	1) büzülmek; 2) çökmek	1) se blottir, se faire tout petit, se tapir ; 2) être prostré, être diminué	1) to shrink, shrivel up; 2) prostrated (by age or fatigue)
kupîn: gupîn	gümbürtü	tintement	boom
qedandin	1) bitirmek, tüketmek, sona erdirmek, sonuçlandırmak; 2) dayanmak, idare etmek	1) finir, achever, mener à son terme; 2) supporter, endurer	1) to finish, complete, to carry to the end; 2) to withstand, to endure, to put up with
qedîn	1) bitmek, tükenmek, sona ermek, sonuçlanmak; 2) dayanılmak, idare edilmek	1) s'achever, se terminer, prendre fin 2) être supporté, se supporter	1) to end, come to an end; 2) to be withstood, to be endured
qelibandin: qulipandin	devirmek	renverser	to overturn, knock dawn
qelibîn: qulipîn	devrilmek	être renversé, se renverser	to capsize, to be overthrown
tebat	durgunluk, dinginlik, sükunet	calmé, tranquilité	calm, quietness, tranquility
tebitîn	durmak, durgun olmak, sakinleşmek	se calmer, s'apaiser, se tenir tranquille	to calm oneself, to calm down
kirîv:	kirve	parrain (pour le mariage ou la circoncision	godfather
feqîr	yezidilikte şeyh Adi tarafından görevlendirilen ve Laleş'e hizmet etmek için seçilmiş kişiler	serviteur du temple yézidi de Lalesh	temple server at the Yezidi temple at Lalesh
asê	sarp, yalçın, sıkı	escarpé, abrupt	arduous, very steep
asê bûn	sıkışıp kalmak, mahsur kalmak	être bloqué, coincé	to be stuck in, be unable to move from
asê kirin	sıkıştırmak, sıkı duruma getirmek	rendre difficile, dresser des obstacles	to make difficulties, to set up obstacles
dev gerîn	dili dönmek	être à même de parler	to be able to speak, speak, explain
dinya kêl û bêjing kirin	dünyada gezilmedik köşe bucak bırakmamak	parcourir le monde dans tous les sens	to travel all over the world
ceng	cenk	guerre, combat	war, combat
soring	toprak boya, aşı boyası	ocre	ochre
şitil	fide	plant	(seedling), plant
sergêjî	1) sersemlik; 2) sorun	1) étourdissement, hébétude 2) casse-tête, tracas	1) giddiness, dizziness, mental confusion; 2) a problem, a head-ache
cêrî	cariye	concubine	female slave, concubine
gulbend	püskül bağı	ruban pour nouer les franges	a tassel, a ribbon
teqle	takla	culbute, cabriole	somersault
teqle avêtin	takla atmak	faire la culbute	to turn a somersault
teqlek	takla atan, taklacı	culbuteur	tumbler
kew	keklik	perdrix	partridge
ta: tak, tek	emsal	égal, pair	equal, peer
tund: tutik, qelefîsk	çömelme	accroupissement	squatting, crouching
tund dan: li ser tutikan, rûniştin	çömelmek	s'accroupir	to squat down, to crouch
xem	gam, tasa, kaygı	chagrin, peine, soucis	grief, anxiety, concern
mitale	1) mütalaa; 2) düşünce	1) étude ; 2) pensée méditative	1) studying; 2) thinking, a thought, meditation
ketin mitaleyan	düşünceye dalmak	être perdu dans ses pensées	to be lost in thought
mitale kirin	mütalaa etmek	étudier, méditer	to study, to meditate
çav li ... kişandin	bir şeyin beklentisi içinde olmak	être dans l'attente de qch.	to be expecting s.th.
kirasê Quranê: qewlikê Quranê: cilikê Quranê	Kuran kılıfı	housse de protection du Coran	cover of Koran (Qoran)
nixurî: nexrî	bir ailede ilk doğan çocuk	premier né	first child
tirad	at koşusu	course hippique	derby, a horse race
şiv	çubuk, değnek	bâton	rod, bar, wand, staff
silav û kilav	selam sabah	salutations	salutation, greeting
xwebixwe	kendi kendine, kendiliğinden	automatiquement, spontanément, par soi-même	automatically, spontaneously
şerê xwebixweyî/xwebixwetî	iç kavga, iç şatışma, iç savaş	conflit interne, guerre intestine	civil war, interstine war
axirdewran	ölüm kalım savaşı	apocalypse	apocalypse
borbor/borebor	böğürtü, yüksek sesle bağırma	beuglement criaillerie	lowing, mooing

cotecot/cotcot	ikişer ikişer	par pair / par deux	two by two, in twos, in pairs, in doubles
reh	1) damar; 2) kök	1) veine ; 2) racine	1) vein, blood vessel; 2) root, radical, origin
sosret	1) rezalet; 2) acaip	1) scandale, outrage ; 2) adj. scandaleux, outrageant, extravagant	1) disgrace, scandal, outrage; 2) scandalous, outrageous
şêrgele	aslan sürüsü	harde de lions	a pride of lions
peyda kirin	bulmak	trouver, obtenir	to find
polîpoşman	bin pişman	repentant, qui regrette beaucoup	very regretful, repentent
şevder/şeveder bûn	geceyi dışarıda geçirme	passer la nuit dehors	spend the night out or out of door
şênkayî	yeşillik	verdure	greenness, green vegetable
yadê: dayê	anne (çağrı formu)	maman (vocatif)	mam or mummy
dijmin, neyar	düşman	ennemi	enemy
dewixandin	1) sersemletmek, bunaltmak; 2) çentmek, çöküntü yapmak	1) étourdir 2) cabosser	1) to stun, to daze; 2) to dent

Pêwendiyên ermenkî û kurdî yên zimên

Amadekar: Têmûrê XELÎL

Dîroka pêwendiyên herdu miletên binecî yên hindewropî, Ermeniyan û Kurdan, di hêla zimên de heta niha rind nehatiye lênihêrandinê û lêkolanê. Ermenî û Kurd di demên here kevnar de cînarên hev bûne. Lema jî gerekê zimanên wan herdem di nava danûsitendinê û jihevhildanê de bûyana. Ev pirsgirêk heta niha jî ne di kurdzaniyê de, ne jî di ermenîzaniyê de nehatiye azirûkirinê. Bona pirî-hindikî vê kêmaniyê dagirin, em berê xwe bidine kurteçîroka zimanê ermenî.

Di cihanê de zimanê ermenî tê hesibandinê wek yek ji zimanên herî kevnar û zengîn. Di dîroka zimanzaniyê de bi kêmanî du hezar sal in ku ew ziman heye. Zimanê ermenî di nava malbata zimanên hindewropî de tê hesibandinê wek çiqilekî cuda û serbixwe. Ermenî (an jî ermenkî) ji aliyê zanyar û keşîşekî Ermeniyan yê wê demê herî bi nav û deng Mêsrop Maştos de sala 405an bûye zimanê nivîskî (an jî nivîsarkî). Tiştekî balkêş e, ku Mêsrop Maştos li hêla Mûşê, di gundê Hasêkasê de ji dayka xwe bûye. (Ew gund niha jî heye û navê wî Xasik e). Ew hîmdarê elfabaya Ermeniyan wê demê karê xwe yê afirandariyê li Amedê, Ruhayê (Edesaya berê) û Samsata îro pêk aniye.

Dîroka zimanê Ermeniyan pareveyî li ser 3 deman dibe:

1. Grabar, yanî ermenkiya kevnar (sedsalên 5-11).
2. Ermenkiya Navîn (sedsalên 12-16).
3. Ermenkiya nû, yan jî *aşxarhabar* (ev ziman ku cimaeta sivîl pê diaxive). Du çiqilên vî zimanî hene: ermenkiya rojhilatê û ermenkiya rojavayê. Ev ziman ji sedsala 17an xuliqî û heta îro jî berdewam dike.

Pêşdaçûyîna zimanê ermenkî di her dewrekê de bi faktorên cî û wariyê, civakiyê û bikaranînê ve girêdayî bû. Di nava zimanzaniya Ermeniyan de fikirek heye, ku xên ji zimanê ermenkî yê kevnare yê lîteratûrî, yanê zimanê nivîsarê, herwiha zimanekî Ermeniyan yê axaftina rojane jî hebûye, ango ji sedsala 5an girtî hinek zaravayên Ermeniyan yên ji hev cudabûyî hebûne.

Zimanê Ermeniyan yê kevnar (grabar) di sedsala 5an de xuliqiye wek zimanê xaçparêziyê yê resmî. Cûrê axaftina ermenkiya kevnar di nava dewranan de hatiye guhastin û gihîştiye dereceya ermenkiya îro. Koçberbûnên Ermeniyan yên bêhesab bûne sebeb, ku zimanê wan di nava sedsalan de ewqas guhêriye, ku îro grabar bûye zimanê kilîseyan û keşîştiya Ermeniyan. Ew ziman li Ermenîstana Roavayê û xwesma jî li Konstantînopolîsê (Stembolê) ma wek zimanê çapemeniyê, dêran û dibistanan. Em nikarin bêjin ku ew zimanekî windabûyî ye. Wek mînak, kovara Yekîtiya Mxîtariyan ya li Vênêdîgê (Sûrb Xazar) heta roja îro jî bi grabarê tê weşandinê. Li hemû dêrên Ermeniyan îro jî dua û dirozgeyên xirîstiyaniyê bi grabarî têne qedandinê.

Izbata sereke, ku ev gotinên ku ezê raberî we bikim bi baweriya min ji zimanê ermenkî derbazî nava kurmancî bûne ew e, ku piraniya wan gotinan di zimanên miletên îranî de tunene. Çend gotin jî îranî ne, lê bi baweriya min pêşî Ermeniyan ji Îraniyan hildaye, dû re me ji Ermeniyan hildaye. Îzbateke dinê jî ew e, ku ew gotin ne di hemû herêmên Kurdistanê yên kurmancîaxêv de têne bikaranînê û piranî li wan herêman têne bikaranînê, ku Ermenî berê piranî bûne.

Gotinên ermenkî di kurmancî de

Anîzaz – Ji gotina ermenkî **anîsvas** e, ku tê maneya:
a) nifirlêkirî, naletlêkirî;
b) nesitirî, nerehet, xwedêjêsitendî.
Di ermenkî de sîstêma sewtên bêdeng yên sêrêz–sêderece heye, wek dz, ds, ss. Ango, gotina ermenkî **anîsvas** gerekê di kurdî de cûrê **anîzaz** bistenda.

Andêr – Ev gotina ermenkî, ku tê maneya “bêxweyî” (**an+têr**), di kurmancî de jî bi eynî maneyê tê bikaranînê.

Antêx – Agirê tendûrê yê sincirî. Ji ermenkî derbazî nava kurmancî bûye.

Axçîk – Keçik, keç.

Axpîn – Ji gotina ermenkî **axb**, ku tê maneya gemar.

Bîbik – Di ermenkî de **bîb** e û bi maneya bîbik e. Di kurmancî de **bîbik** e, di soranî de **bîbîle** ye û tê maneya reşika çavan.

Poşe – Ev gotina ermenkî tê maneya cengene (çengene), mitrib (mirtiv). Gotineke kurdî ya pêşiyan jî heye: ”Poşe nabe paşe”.

Dêz – Yan jî ”cêz” li gelek herêmên Kurdistanê dewsa gotina kurdî **lod** bi kar tînin.

Çortan – Ji gotinên ermenkî **çor** û **tan** hatiye, ku tên maneya **hişk** û **dew**. Bi kurdî **keşk** e.

Çêrmûk – Di ermenkî de **cêrmûk** e û tê maneya çavkaniya ava germ, ava medenî. Ji gotina ermenkî **cêrm** hatiye, ku tê maneya **germ**.

Çîrt – Di ermenkî de **tsîrt** e û tê maneya zîrça (gûyê) mirîşkan, an jî çivîkan, teyr û tûyan.

Gizîk (ji gotina ermenkî **ktsîk**).

Di ermenkî û kurmancî de tê maneya **gilok** (giloka têlan).

Horîk /xorîk – Di ermenkî de tê maneya **cot**. Kurmancîaxêvên çend warên Kurdistana Bakur û Ermenîstanê jî vê gotinê bi kar tînin. Ev gotin di kurmancî de ji bo herdu gayên pêşîn yên kotanê dibêjin. Di gotineke pêşiyan de: ”Ne dixwim virîka we, ne diajom horîka we”.

Kêran – Ji gotina ermenkî **gêran** hatiye, ku tê maneya darê birî yê bê belg (pel) û çiqil. Piranî di avakirina xaniyan de tê bikaranînê, banê (arîk) xaniyan pê ava dikin. Ev gotin di herdu zimanan de jî bi eynî maneyê tê bikaranînê.

Kêrr – Di ermenkî û kurmancî de tê maneya **xwar**, **tewandî**, wek kevanê. ”Nukulê teyr kêrr e”.

Kirçom – qirçon: Ji gotina ermenkî **krtsonk** hatiye, ku tê maneya bermayên hestûyên kotî. Ev gotin jî ji **krtsêl**a ermenkî tê, ku tê maneya kotin, geztin.

Koşkar – Di ermenkî de **koşkakar** e û tê maneya **soldirû**. Ji gotinên ermenkî **koşîk** û **kar** tê. **Koşîk** tê maneya “sol“, **kar** jî “dirûn“. Herdu gotin bi hev re bûne **koşkakar** (koşîk + kar).

Kartu – Ji gotina ermenkî **kartû** hatiye, ku tê maneya nanê ku çend rojan maye û hişk bûye, lê hela kefikî nebûye.

Kirdnak – Di ermenkî de **girdinak** e. Li vir jî herfa ermenkî **g** di kurdî de bûye **k**, wek **g**êran–**k**êran û **g**êrandî–**k**êlendî. Ev gotin di herdu zimanan de jî tê eynî maneyê.

Merek – Ji gotina ermenkî **marag** e, ku tê maneya kîlera gîha û kayê, ardûyê şewatê. Bi kurdî jê re **kadîn** jî dibêjin.

Pûrt – Ji gotina ermenkî **bûrd** çêbûye. Di ermenkî de ev gotin tê maneya **hirî**. Di kurmancî de jî li hinek ciyan dewsa gotina **hiriyê** tê bikaranînê. Wek nimûne: **pûrta** devê, **pûrta** mirîşkan (“Ezê te pûrte vekim“, ango “Ezê te birûçkînim“).

Boç(ik) – Ev gotina ermenkî bi eynî maneyê di kurmancî û zazakî de jî heye. Bi kurdî “dûv“,“dêl“ jî dibêjin.

Savar –Ji gotina ermenkî **dzavar** hatiye. **Dzavar** genimê kutayî ye. Gava **dzavar**a ermenkî bibe xwerin, bi kurdî jê re **savar** dibêjin.

Tixa – Kur, kurik

Xaç – Xaça xaçparêzan e, ango **xaça** Îsa Pêxember e. Ev gotin ji ermenkî ketiye zimanên farisî û tirkî jî.

Xapandin – Ji gotina ermenkî **xabêl** e. Di kurdî de gotinên **xapînok**, **xapok** jî hene, ku di herdu zimanan de jî tê eynî maneyê.

Termên fûtbolê
- III -

Amadekar: Mustafa AYDOGAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
kûpaya Ewrûpayê	Avrupa kupası	coupe d'Europe	European Cup
lîg	lig	ligue	league
maça lîgê	lig maçı	match de ligue	league match
fînala kûpayê	kupa finali	finale de la coupe	Cup Final
maça kûpayê	kupa maçı	match de la coupe	a cup match
lîga şampîyonan	şampiyonlar ligi	ligue des champions	championship league
maça dostaniyê	dostluk maçı	match amical	a friendly match
maça amadeyî	hazırlık maçı	match de préparation	preparatory match
meşq, antreman	antrenman	entrainement	training
maça meşqê, maça antremanê	antrenman maçı	match d'entrainement	training match
qaîdeyên pêşbirkeyê	yarışma kuralları	règles de compétition	competition rules
navbera nîveyan	devre arası	pause de mi-temps	half time break
nîve	yarı, devre	mi-temps	half time
nîveya yekem	ilk yarı, birinci devre	première mi-temps	first half
nîveya duyem	ikinci yarı, ikinci devre	deuxième mi-temps	second half
taximê dijek	rakip takım	équipe adversaire	opposing team
taximê qezenckirî	kazanan takım	équipe gagnante, équipe vainqueur	winning team
taximê biderdayî, jêbirî	kaybeden takım	équipe vaincue	losing team
bi der dan	kaybetmek -	perdre	to lose
qezenc kirin	kazanmak	gagner, emporter	to win
maça betalkirî	ibtal edilen maç	match annulé	a cancelled match
beraber, berabermayî	berabere	égalité, nul	a draw
bi beraberî qedîn	berabere bitmek	finir sur un score nul	end with a no goal
man beraber	berabere kalmak	faire un match nul	play a drawn match
bûn beraber	berabere olmak	être à égalité	to be level, to be tied
bi ser ketin, zor birin	galip gelmek: yenmek	emporter, gagner	to win
bin ketin, zor çûn, winda kirin	mağlup olmak: yenilmek	perdre	to lose
biserketin, zorbirin	galibiyet: yengi	victoire	a victory, a win
binketin, zorçûn	mağlubiyet: yenilgi	défaite	defeat
biserketî, zorbirî	galip	vainqueur	winner
binketî, zorçûyî	mağlup: yenik	vaincu	loser
golavêj	golcü	buteur	scorer
şansa golavêtinê	gol şansı	occasion de marquer un but	chance to score
averaja golan	gol averajı	différence de buts	goal average
gol ji dest dan	gol kaçırmak	rater un but	miss a goal
bûn gol: (bû gol)	gol olmak: (gol oldu)	être but (c'est but!)	it's a goal!
lîstika bergirîyê	savunma oyunu, defans oyunu	jeu défensif	a defensive game
pas	pas	passe	pass
pas wergirtin	pas almak	recevoir une passe	receive a pass
pas dan	pas vermek	échange de passes	exchange passes
pas, pasdan	paslaşma	se passer le ballon	pass the ball around
şût, lêdan	şut	tir	shot
şût avêtin	şut atmak (şut çekmek)	tirer	to shoot
volê	vole	volée	volley
top ajotin	top sürmek	avancer avec le ballon	to move forward with the ball
teknîka topê	top tekniği	maîtrise de ballon	control the ball
der, derve	aut	sortie en touche, sortie de but	kick to touch
avêtin der, avêtin derve	auta atmak	céder une touche	to kick into touch
derketin der, derketin derve	auta çıkmak	être sortie de but	to go into touch
ofsayd	ofsayt	hors-jeu	off-side
rewşa ofsaydê	ofsayt pozisyonu	position d'hors-jeu	off-side position
ketin ofsaydê	ofsayta düşmek	être hors-jeu	to be off-side
dijêriş	karşı atak, kontratak	contre-attaque	a counter attack
bi serîyan lê dan	kafayla vurmak	frapper de la tête / marquer un coup de tête	to head the ball
bi serîyan gol avêtin	kafayla gol atmak	marquer un but sur un coup de tête	to score with a header
lêdana bi serîyan	kafa vuruşu	coup de tête	a header
gola bi serîyan	kafa golü:	but sur un coup de tête	to score with a header
meşqkerê qelevanan, meşqkerê golparêzan	kaleci antrenörü	entraîneur de gardien de but	goal-keeper's trainer
qelevanguherîn, golparêzguherîn	kaleci değişikliği	changement de gardien de but	changing the goalkeeper
rexlîz, lîstikvanê rexan	kanat oyuncusu	ailier, joueur de l'aile	a winger
rexlîzê rastê	sağ kanat oyuncusu, sağ açık	ailier droit / joueur de l'aile droite	right winger
rexlîzê çepê	sol kanat oyuncusu, sol açık	ailier gauche / joueur de l'aile gauche	left winger
nîvek	orta alan	rond central / cercle central / le milieu de tarrain	kick-off point mid-field
nîveklîz, lîstikvanê nîvekê	haf, orta alan oyuncusu	milieu / joueur de milieu de terrain	half-back
nîveklîzê rastê	sağ haf, orta alanın en sağında oynayan oyuncu	demi droit / joueur de l'aile droite de milieu de terrain	right-half
nîveklîzê çepê	sol haf, orta alanın en solunda oynayan oyuncu	demi gauche / joueur de l'aile gauche de milieu de terrain	left-half
bergirî, defans	savunma, defans	défense	defence
bergir, lîstikvanê bergirîyê	savunma oyuncusu, bek, defans oyuncusu	joueur de défense	defender
bergirê rastê	sağ bek, savunmanın sağ tarafında yer alan oyuncu	arrière droite	right back
bergirê çepê	sol bek, savunmanın sol tarafında yer alan oyuncu	arrière gauche	left back
lîbero	libero, son adam	stoppeur, libéro	floater
xêza bergirîyê	savunma çizgisi, savunma hattı	ligne de défense	defence line
kaptanê taximê	takım kaptanı	capitaine d'équipe	team captain
êrişber, lîstikvanê êrişê	forvet, ileri uç oyuncusu	attaquant	attacker

Peyvên kêmnas

Amadekar: José BERTOLINO

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
amanşok, firaqşok *n.f.*	bulaşık lavabosu	évier	sink, kitchen sink
dilhilûk, dilzîz,	duyarlı, hassas	tendre, qui a le cœur tendre	sensitive, tender-hearted
diltenik	duygulu, içli, hassas	1) sensible; 2) sentimental(e), qui tombe facilement amoureux	1) sensitive; 2) sentimental, wears ones heart on ones sleeve
doran, *n.m.*	1) hayvansal içyağ 2) ince bağırsak;	1) graisse animale; 2) intestin grêle	1) animal fat; 2) little intestine
girecû *n.m.*	Yahudi mahallesi	quartier juif	Jewish quarter
helîl, peksîmet	kesme	raisiné	grape jelly
nanê helîl	pekmez ve nişastadan yapılan kalınca pestil	confiserie fabriquée avec de la farine et du raisiné, cuite au four, plus épaisse (2 à 3 cm.) que le bastêq	a sweet made of flour and grape jelly then baked, thicker than bastêq (1 inch)
Meyremok *n.f.*	Hristiyanların Meyrem Ana'yı anmak için yaptıkları dini bayram	fête de la Vierge (fête chrétienne)	Christian festival to the Virgin
nanikê hingivî	bal peteği	rayon de miel	honey
nankor, nanserçok, bênanûxwê **nan û xwê li ser çokê**	nankör	ingrat il n'a aucune gratitude, il est ingrat	ungrateful
poşe	1) çingene, 2) dilenci	1) tsigane 2) mendiant	1) gipsy 2) beggar
poşetî	çingenelik, dilencilik	mendicité	begging
poşetî kirin, parsekî kirin	çingenelik yapmak/etmek, dilencilik yapmak	mendier	to beg
qefilîn	1) üşümek; 2) yorgun düşmek	1) se geler; 2) être très fatigué	1) to freeze; 2) to be very tired
radaştin (radêşe) *v.tr.*	1) germek (yatay olarak), 2) çocuğu çişe tutmak	1) tendre v.tr. *(à l'horizontale)* 2) *(en particulier)* tenir un enfant *(pour lui faire faire pipi)*	1) to stretch (*horizontally*) 2) (*particularly*) to hold a child, upright (*to make it pee*)
rahêlan (rahêle) *v.tr.*	mücadele etmek (sporda)	(spor.) lutter v.i.	(spor.) to fight
rebisandin an **rêwisandin** **(sor.) aw daştin**	su serpmek, sulamak **Syn. (sor.) aw daştin**	arroser. **Syn. (sor.) aw daştin**	to water **Syn. (sor.) aw daştin**
regez	ırk, köken, kök	racine, origine	root, origin
rehwal an **rehwan** *n.f.*	rahvan	HIPP. amble n.m. (voir rewan)	amble (see rewan), to walle (a horse)
tewa *n.f.* **min dersa xwe tewa kir**	iyice öğrenmek, dersimi iyice öğrendim	apprentissage n.m. j'ai bien appris ma leçon	learning (the process of) I have learnt my lesson well
rewannas an sor. **derûnnas** neol.	psikolog	psychologue	psychologist
rewannasî an sor. **derûnnasî** neol.	psikoloji	psychologie	psychology
rewisandin	ateşe tutmak (tavuk, kuş vb hayvanların tüyleri için)	mettre sur le feu, flamber *(une volaille)*	put sthng on the fire, singe (*a bird*)
rewisîn	ateşe tutulmak (tavuk, kuş vb hayvanların tüyleri için)	être mis sur le feu, être flambé *(une volaille)*	to be put on the fire, to be singed (*e.g. a bird*)
rewş *n.f.*	1) hale, parlaklık; 2) bezek, süs	1) aura, lumière n.f., brillant n.m., gloire n.f. 2) parure n.f.	1) aura, light, glory, brilliance 2) finery, jewelry
rewt, rot, (darekî zirav û dirêj)	ince uzun sırık	perche, gaule	a long pole, a fishing rod
rexsandin	1) oluşturmak, yapmak, neden olmak, yol açmak (bir olaya); 2) bir fırsat sağlamak, yaratmak	1) faire arriver, provoquer v.tr. *(un événement)* 2) accorder, octroyer, donner l'opportunité	1) bring about, to cause (an event) 2) to grant, to provide an opportunity
rêberdan *n.f.*	sapma, yön değiştirme, yolu terketme	aberration n.f.	aberration
rêberdayî *adj.*	yöndeğiştirmiş, sapmış, yolu terketmiş	aberrant, e adj.	aberrant
rêçal *n.m.*	çökelek	produit laitier, *en part.* fromage frais (jajî).	a milk product, fresh cheese (jajî)
rêçanî *n.f.* jur.	sorgu, sorgulama	interrogatoire n.m.	interrogation
rêçanî kirin	sorgulamak, sorguya çekmek	interroger v.tr.	to interrogate
rêçanîtî *n.f.*	sorgulama, sorgu	interrogation n.f.	interrogation
rêjgeh, devê çem	bir akarsuyun denize / göle döküldüğü yer, ağız, munsap	estuaire, delta	an estuary, a delta
rênêrî	bekleme, gözü yolda olma. **Syn. çavnêrî**	attente. **Syn. çavnêrî**	waiting, expectation. **Syn. çavnêrî**
rêwar	seyahat eden, seyah, yolcu	voyageur	traveller
rêzanî *adj. et n.f.*	politika, politik,	politique, political, politics	policy, political, politics
rih *n.m.* **rih tê de nema,**	cesaret (korkudan sararıp solma, cesaretini yitirme)	bravoure n.f. il n'a plus de courage,	bravery, courage he has no more courage
rijik *n.f.*	yabani incir	figue sauvage	a wild fig
rijrijandin	morartmak, morarmaya yol açmak	faire un bleu, provoquer un hématome	to bruise, cause a bruise
rikan *adj.*	inatçı	obstiné, e adj.	obstinate
rik **ketin rika yekî de,**	inat, hınç birine inat etmek	dépit, obstination malveillante faire (quelque chose) en dépit de quelqu'un, au mépris de la volonté de quelqu'un, faire quelque chose par dépit	pique, contrariness, spite to do s.thng to spite s.o., against s.o. wishes, out of spite
di rika te de, ji rika te re	senin inadına	à cause de toi, pour te faire enrager, pour te rendre jaloux	to annoy you, to make you jealous
riko, binik	yapışkan, gitmek bilmeyen	gluant, visqueux	sticky, viscous
rimilk *n.f.*	toz	poussière	dust
rimîn, rivîn	alev	flamme, feu	a flame, fire
riqet ar.**, dilnermî, dilsozî** **riqet kirin,**	şefkat; şefkat göstermek	tendresse ; avoir de la tendresse pour…	tenderness; to have a soft spot for…
risandin	burun kanaması	saigner du nez	nose bleed
rista titûnê	tütün yapraklarının bir çubuğa bağlanarak kurutulması	feuilles de tabac enfilées sur un bâton, pour sécher	tobacco leaves tied on a stick to dry
rista nivînê	toplanan yatakları üstüste dizerek kaldırılma	empilement de la literie, pour le rangement	piled up bedding, for putting away
rişk **rişkên yekî bûn nûtik, bihanik**	sirke bit yumurtaları yavşak oldu	lente ses lentes sont devenues des poux (il a prospéré)	a nit his nits have become lice (he has prospered)
nûtik, bangehûrk	yavşak	1) lente; 2) punaise – jeune pou, lente à peine éclose -	1) a nit; 2) louse - a young louse that has just hatched -
spî, spih	bit	pou	louse
rişme, hevsar	yular	licol	halter
lixab	gemli yular	bride avec un mors	bridle with bit
gem	gem	mors	bit
serhevsar, doxrişme	yular başı	longe *(fixée au licol)*	tether (*fixed to a halter*)
zîn û zêrbend	eyer ve altın süslü göğüslük	courroie de poitrine (ou poitrinière de cheval) décorée d'or	breast strap (of a horse) decorated with gold
xetimandin, xitimandin	tıkamak	obstruer, boucher	to obstruct, to block

xetimîn, xitimîn, ritimîn	tıkanmak	s'arrêter, s'étouffer, être obstrué, être bloqué	to stop, to be stifled, to be obstructed or blocked
trafîk diherike ji nişka ve dixetime	normal seyreden trafik aniden tıkanıyor	circulation fluide qui bouchonne soudain	fluid circulation that rubs down suddenly
xetimîn, xetimandin *n.f.*	tıkanma, tıkama	obstruction	an obstruction
riwangeh, ruwange *n.f.*	1) açı, zaviye; 2) bakış açısı, görüş *Syn.* **zawiye**	1) angle ; 2) (fig.) point de vue, angle de vue, *Syn.* **zawiye**	1) visual (optic) angle; 2) (fig.) angle, aspect; point of view, *Syn.* **zawiye**
riç, riçik	1) kök; 2) kılcal kök	racine *Syn.* **reh, reg**	root *Syn.* **reh, reg**
rîs, rûs, rwîs *adj. Syn.* **rût, tazî**	çıplak *Syn.* **rût, tazî**	nu, nue *adj. Syn.* **rût, tazî**	bare, naked *Syn.* **rût, tazî**
rîsî an **rwîsî** *n.f. Syn.* **tazîtî**	çıplak *Syn.* **tazîtî**	nudité *n.f. Syn.* **tazîtî**	nakedness, nudity *Syn.* **tazîtî**
bi rîsî ketin avê	çıplak suya girmek	entrer dans l'eau tout nu	to enter the water naked
rojveger *n.f.*	gece ile gündüzün eşit olduğu dönem	équinoxe	equinox
ronî kirin; **rûniştin**	oturmak	s'asseoir	to sit down
rozname *n.f.*	takvim	calendrier *n.m.*	a calendar
rustin (biruze)	yeşermek, bitmek *Syn.* **şîn hatin, heşîn bûn**	*(région de l'Anatolie)* pousser, croître *Syn.* **şîn hatin, heşîn bûn**	(*in Anatolia*) to sprout, to grow *Syn.* **şîn hatin, heşîn bûn**
ruwek	bitki	plante, végétal	plant, vegetation
ruwekên çandî	ekili bitkiler	plantes cultivées	cultivated plants
ruweknas	botanikçi	botaniste	botanist
ruweknasî	botanik	botanique	botanical
rûbal > rûbar: **rûbarê yekî bûn**	birisiyle yüzyüze gelmek	tomber face à face avec quelqu'un	to come face to face with s.o.
rûd *n.f.* pers. musiq.	tel (müzik enstrümanları için)	corde d'un instrument de musique	cord (of a musical instrument)
rûd û ûd	müzik enstrümanı ve melodisi	l'instrument et la mélodie	the instrument and the tune
rûdên *n.f.*	yüz güzelliği, çekicilik	beauté du visage, allure *n.f.*	beauty of face, allure
rûxandin, helweşandin, herifandin, hedimandin	yıkmak, viraneye çevirmek	1) déchirer, rompre, trouer, percer ; 2) faire s'écrouler, faire s'effondrer	1) to tear, break, pierce (s.thng.) 2) to collapse
rûxîn, helweşîn, herifîn, hedimîn	yıkılmak	1) se déchirer, se rompre, être troué, percé. 2) s'écrouler, s'effondrer	1) to tear, break (oneself) 2) to collapse, to make s.o. collapse
semer	100 küçük başhayvandan oluşan sürü	troupeau de 100 ovins	a herd of 100 ovines
kerî	yaklaşık 500 küçük başhayvandan oluşan sürü	grand troupeau de moutons (environ 500 bêtes)	a great herd of sheep (about 500 heads)
col	koyun ve keçiden oluşan sürü	troupeau d'ovins et caprins	a heard of sheep and goats
birr	sürü parçası	partie d'un troupeau	part of a herd
sewal, dewar	büyük başhayvan, davar	gros bétail	big cattle
terş û kewal	sığır	le bétail	cattle
safo *n.f.*	kar yığını	amas de neige	a heap of snow
sakûl *adj., Syn.* **beredayî**	1) başıboş, aylak, avare; 2) toy, acemi *Syn.* **sût, sûtal**.	1) vaurien(enne) *adj.*, vagabond(e) *adj.*, bon à rien. 2) novice *adj.*, inexpériment(e) *adj.*, immature *adj.* *Syn.* **sût, sûtal**.	1) good for nothing, vagabond, restless (adj)., vagrunt 2) inexperienced, immature (adj) *Syn.* **sût, sûtal**.
sakûlî *n.f.*	1) başıboşluk, aylaklık, avarelik 2) toyluk, acemilik, bilmezlik	1) vagabondage *n.m.* ; 2) manque d'expérience, manque de maturité	1) vagrancy; 2) lack of experience, lack of maturity
samîn an **bayê samîn**	sam yeli	simoun *n.m.*, vent du sud	south wind
samîr	zakkum	laurier-rose	oleander
saqol *n.f.*	üzüm sepeti. *Syn.* **sewî**	hotte pour transporter le raisin. *Syn.* **sewî**	basket for carrying grapes. *Syn.* **sewî**
saqol *n.f.* bot.	süpürge çalısı, kaba süpürge yapımında kullanılır	plante avec laquelle on fait des balais	plant with which brooms are made, broom
satûl *adj.*	yoksul, zavallı	misérable *adj.*	destitute, poverty stricken
satûlî *n.f.*	yoksulluk, zavallılık	vilenie *n.f.*	vileness, villenie
saw *n.f.*	kamaşma (diş için). *Syn.* **sekihandin**	agacement des dents. *Syn.* **sekihandin**	set on edge (teeth) *Syn.* **sekihandin**
saw kete diranê min	dişlerim kamaştı	j'ai un agacement dans les dents	my teeth are set on edge
sayis *n.m.*	iki yıllık teke	bouc de deux ans	two-year-old billy goat
sebenêsk *n.f.* vet.	köpek gribi	influenza canine	dog flu
seqawêl, sexewêl	kaba süpürge, sokak süpürgesi	grand balai de branchages	big broom of twigs
serê saetê	saat başı, her saat	par heure, à chaque heure	per hour, every hour
sîs *adj.*	beyaz, albino	blanc, blanche *adj.*, albinos *adj.*	white, albino
mehîna boz sîsê sayî,	parlak beyaz kısrak	jument à la robe d'un blanc éclatant	mare of brilliant white colour
şarj kirin **saet şarj kirin** **xwe şarj kirin,** **xwe deşarj kirin,**	şarj etmek *Syn.* **bar kirin, dagirtin** saatın pilini doldurmak, mecazi: pilini şarj etmek kendini şarj etmek deşarj olmak, boşalmak *Syn.* **xwe vala kirin**	charger *Syn.* **bar kirin, dagirtin** remonter sa montre ; prendre des forces ; se décharger de (ses ennuis…) *Syn.* **xwe vala kirin**	to charge *Syn.* **bar kirin, dagirtin** to remount one's watch, to gather strength, to free onself of problems *Syn.* **xwe vala kirin**
tamar, damar	damar, kan damarı	vaisseau sanguin	blood vessel
reşdamar, şîndamar	toplardamar	veine	vein
sordamar, xwînhênêr **tep bûn, hatin xwar** **şahdamar** **tep kirin, anîn xwar**	atardamar çökmek (ev, bina vs) büyük atardamar, aort çökertmek (ev, bina vs)	artère tomber, s'effondrer, s'écrouler aorte faire tomber	artery to fall, to collapse aorta cause to fall
toraq **(toraq hişk dibe dibe çortan/keşk, lê jajî nabe çortan)**	çökelek	babeurre (ce qui reste dans la baratte, quand on a extrait le beurre)	buttermilk
jajî (toraq)	sarımsaklı çökelek	fromage frais (en général aromatisé avec de la ciboulette)	fresh cheese (similar to cottage cheese) usually flavoured with chives
jajiya sade	katıksız çökelek	fromage frais sans herbes aromatiques	fresh cheese without herbs
çolik, çulik	çökelek	fromage frais	fresh cheese
wexer *(Bahdinan)* **= oxir**	uğur	augure	augury
wexer kirin	ölmek	mourir, trépasser, tirer sa révérence	to die, to pass away
xitim	hatim, baştan sona kadar okuyup bitirme	achèvement, le fait d'accomplir quelque chose du début à la fin	completion, culmination , the fact of having completely finished s.thng
xitima Quranê	Kuran'ı hatmetme	lecture du Coran d'un bout à l'autre	reading the Quran from end to end
min du cara Quran xitim kiriye,	ben Kuran'ı iki kez hatmettim	j'ai lu par deux fois le Coran en entier	I have twice read the Quran completely
min ev kitêb xitim kiriye,	ben bu kitabı hatmettim	j'ai terminé ce livre	I have finished this book
dersa xwe xitim kirin	dersini okuyup bitirmek	avoir appris sa leçon entière.	to have learnt his lesson completely
xîç	gebe kadının veya memeli hayvanların meme salgısı, kolostrum	colostrum	colostrum
şîrza, şîrzak	yeni doğum yapmış hayvanın ilk üç gün içindeki sütü	lait des trois premiers jours, sucré et savoureux	milk of the first three days after calving, sweet and tasty
firo, xelendor, xilindor, zak,	yeni doğum yapmış hayvanın ilk üç gün içindeki sütünden yapılan bir tür çökelek	yaourt fabriqué avec le lait des trois premiers jours après une mise bas	yoghurt made with milk of the first three days after calving cubing

KURMANCÎ
MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE
Supplément du Bulletin de liaison et d'information
N° C.P. : 65913 A.S.

106, rue La Fayette, 75010 Paris - France, Tel. : 00 33 (0)1 48 24 64 64
www.fikp.org
Directeur de la publication : **Reşo ZÎLAN,** *Réalisation :* **S. ILITCH & M. HASSAN**